

УДК 712.253(091)

Доц. Н.В. Гатальська, канд. с.-г. наук –
НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ДЕНДРОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ ТА РІВНЯ ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ЛАНДШАФТНИХ ОБ'ЄКТІВ НА ПРИКЛАДІ ПАРКІВ- ПАМ'ЯТОК САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА НА ТЕРИТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНОПРИДНІПРОВСЬКОЇ ВИСОЧИННОЇ ОБЛАСТІ

Наведено критерії комплексної оцінки сучасного стану та визначення дендрологічної цінності ландшафтних об'єктів, на прикладі пам'яток садово-паркового мистецтва Центральнопридніпровської височинної області. Як критерії запропонованої методики використано характеристики основних елементів паркового простору, оцінку їх стану та значення в об'ємно-просторовій композиції, а також дані, які є важливими для дендропарків у контексті перспектив їх відновлення та адаптації на сучасному етапі.

Ключові слова: ландшафтні об'єкти, критерії комплексної оцінки, дендрологічна цінність, рівень збереженості.

Згідно із загальноприйнятою класифікацією, залежно від цільового призначення парків, можна зробити такий розподіл: парки культури та відпочинку, дитячі, прогулянкові, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (ППСПМ), етнографічні тощо [1]. Кількість типів парків збільшується, що пов'язано з розвитком суспільства та його потреб. Відповідно, для визначення доцільних напрямів використання ландшафтних об'єктів, що мають дендрологічну цінність, потрібна методика оцінки рівня збереженості таких об'єктів на сучасному етапі.

Мета дослідження. Розробити критерії комплексної оцінки стану та дендрологічної цінності ландшафтних об'єктів на прикладі парків-пам'яток садово-паркового мистецтва Центральнопридніпровської височинної області (ЦПВО).

Матеріали і методи. Для розроблення критеріїв комплексної оцінки та визначення дендрологічної цінності ландшафтних об'єктів використано такі методики:

- для оцінки паркових насаджень – "Методика декоративності деревних насаджень" Г.І. Маргайлик, Л.А. Кирильчик [3]; "Екологоестетична оцінка паркових угруповань" Р.В. Голушко [2], "Методи оцінки стану деревних насаджень та прогноз їх росту та довговічності" А.В. Гурського [5], "Естетична оцінка" В.П. Кучерявого [6];
- для оцінки окремих екземплярів деревних рослин – "Методика оцінки загального стану" С.І. Кузнецова, Ф.М. Левона, В.Ф. Пилипчика, М.І. Шумика [7]; акліматизаційне число М.А. Кохна, М.Г. Курдюка [8].

Результати. За ретроспективним аналізом особливостей формування і розвитку ландшафтних об'єктів, віднесених до категорії ППСПМ на території ЦПВО, найбільшу кількість становлять громадські парки (51,4 %) (переважно культури і відпочинку та меморіальні), історичні садибно-паркові комплекси (40 %), найменшу – ППСПМ, що мають дендрологічну цінність (8,6 %). Однак, згідно з таксономічним аналізом насаджень ППСПМ ЦПВО, більшість (95 %) дендрорізноманіття області зосереджене на території останніх. Відповідно, для формування методики комплексної оцінки та визначення дендрологічної цінності ландшафтних об'єктів використано дані літературного аналізу, наявних

методик оцінки окремих характеристик насаджень та власних досліджень ППСПМ ЦПВО, що мають дендрологічну цінність.

Наявність достовірної інформації щодо створення та розвитку об'єкта, принципів формування колекцій, місць отримання садивного матеріалу в історичному аспекті, багаторічні дані щодо росту і розвитку рослин, результати фенологічних спостережень є принципово важливим критерієм для проведення досліджень успішності інтродукції, селекційної діяльності та навчання. Зважаючи на це, запропонували виділити наявність зазначеної інформації до окремого критерію, з якого й починати комплексне оцінювання. За першим критерієм оцінювання потрібно проводити так:

- будь-яка інформація відсутня – 0 балів;
- уривкові дані в літературних джерелах, архівних матеріалах, що стосуються цього об'єкта опосередковано – 1 бал;
- наявність окремих даних в офіційних письмових виданнях щодо дати створення об'єкта, основних принципів формування колекцій, часу посадок – 2 бали;
- достовірні дані в офіційних письмових виданнях та архівних документах, в яких зазначено дату створення об'єкта та основні етапи формування колекцій, місця отримання садивного матеріалу, а також основного видового складу колекцій на час створення та упродовж розвитку – 3 бали;
- достовірні дані в офіційних письмових виданнях і архівних документах, в яких зазначено дату створення об'єкта та основні етапи формування колекцій, місця отримання садивного матеріалу, а також основного видового складу колекцій на час створення та упродовж розвитку, картографічні матеріали (схеми посадок) окремих періодів розвитку, інвентаризаційні відомості із зазначенням латинських назв рослин та основних таксаційних показників – 4 бали;
- достовірні дані щодо створення та розвитку об'єкта упродовж всього його існування, картографічні, архівні та письмові матеріали, які дають цілком достатню інформацію щодо дати створення об'єкта та основних етапів і принципів формування колекцій, місць отримання садивного матеріалу, видового складу колекцій на час створення та упродовж всього періоду існування, картографічні матеріали (схеми посадок) усіх періодів розвитку, інвентаризаційні відомості із зазначенням латинських назв деревних рослин, основних таксаційних показників – 5 балів.

Наступним, принциповим саме для оцінки дендрологічної цінності критерієм, можна вважати таксономічний склад колекційного фонду ландшафтного об'єкта. Для проведення аналізу видового і формового розмаїття можна використати індекси Е. Уїттекера та К. Шеннона, однак зазначені індекси не враховують важливих, на нашу думку, особливостей, зокрема наявність видів, віднесених до офіційних списків (Червоної книги України (ЧКУ), Червоної книги Європи (ЧКЄ), Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (ЧСМСОП) тощо), а також багатовікові дерева. Зважаючи на це, запропоновано враховувати наявність рідкісних, багатовікових інтродукованих та господарсько цінних видів і культиварів деревних рослин за окремим критерієм. Окрім індексів Е. Уїттекера [9] та К. Шеннона [10], також запропоновано оцінювати видове різноманіття колекційного фонду за кількістю таксонів, яка відповідає певному балу:

- насадження утворені малоцінними аборигенними й інтродукованими деревними видами, які повністю змінені (природним або штучним шляхом) порівняно з періодом закладання дендрарію – 0 балів;

- наявність малоцінних аборигенних та інтродукованих деревних видів, які здебільшого витіснили господарсько-цінні, внаслідок біотичних та абіотичних чинників, наявність окремих екземплярів господарсько цінних видів дерев та кущів – 1 бал;
- колекції представлені цінними аборигенними й інтродукованими деревними видами (не більше 50 таксонів) – 2 бали;
- колекції сформовані на основі цінних аборигенних й інтродукованих деревних видів та форм (не більше 100 таксонів) – 3 бали;
- колекції представлені цінними аборигенними й інтродукованими деревними видами, формами та сортами (до 200 таксонів), більшість колекцій сформована в період створення експозицій парку – 4 бали;
- основу колекцій становлять господарсько цінні деревні види, які відповідають періоду закладання парку, а також всім етапам формування колекцій, видове і формове різноманіття представлене більш як 200 таксонами, серед яких значна частина є раритетними видами деревних рослин – 5 балів.

Оцінку раритетних видів і багатовікових дерев, як зазначено вище, запропоновано винести окремим критерієм:

- раритетні види та вікові дерева відсутні – 0 балів;
- раритетні види дерев, а також багатовікові екземпляри відсутні, однак наявне потомство останніх – 1 бал;
- наявні поодинокі екземпляри раритетних видів дерев, занесених до офіційних списків (ЧКУ, ЧКС, ЧС МСОП тощо), а також (або) багатовікові дерева – 2 бали;
- частка раритетних видів рослин до 20 % загального дендрорізноманіття, також (або) наявність багатовікових екземплярів – 3 бали;
- частка раритетних видів рослин 21-30 % від загального дендрорізноманіття, а також (або) багатовікові дерева господарсько цінних видів і форм – 4 бали;
- частка раритетних видів рослин 31-50 % від загального дендрорізноманіття, а також (або) багатовікові господарсько цінні інтродуковані види – 5 балів.
- Формування деревних колекцій дендраріїв і дендропарків, як правило, здійснюють за двома принципами – систематичним і географічним [11], з урахуванням екологічних особливостей та декоративних якостей окремих рослин і декоративних композицій. Для раціонального використання колекційного фонду, аналізу й проведення дослідницької, навчальної та інших видів діяльності, оцінювання принципів формування насаджень ландшафтного об'єкта пропонуємо здійснювати так:
- відсутність будь-якого із загальноприйнятих принципів формування деревних колекцій – 0 балів;
- частина колекції (до 20 %) сформована з урахуванням загальноприйнятих принципів формування деревних колекцій – 1 бал;
- на час закладання деревні колекції здебільшого формувалися з урахуванням загальноприйнятих принципів. Однак за період існування дендрарію їх структура порушена внаслідок впливу як біотичних, так й абіотичних факторів. На час обстеження парку кількість куртин, які сформовані з урахуванням загальноприйнятих принципів, становить 20-40 % – 2 бали;
- на час закладання деревні колекції здебільшого формувалися з урахуванням загальноприйнятих принципів. Однак за період існування дендрарію основні принципи порушені внаслідок біотичних та абіотичних факторів. На час обстеження парку кількість куртин, які сформовані з урахуванням загальноприйнятих принципів, становить 40-60 % – 3 бали;
- деревні колекції сформовані на основі загальноприйнятих принципів створення деревних колекцій, однак в окремих куртинах основні принципи порушені (до 40 %) – 4 бали;

- деревні колекції сформовані на основі загальноприйнятих принципів створення деревних колекцій, що чітко можна оцінити на сучасному етапі – 5 балів.

Поряд з принципами формування деревних колекцій важливого значення набуває схема розміщення рослин у колекції відповідно до їх біологічних й екологічних особливостей, яка, безумовно, має значний вплив на ріст і розвиток рослин у всіх типах насаджень, а для оцінки успішності акліматизації деревних інтродуцентів має принципове значення. Адже визначення лімітуючих екологічних факторів можливе лише за умов урахування біологічних особливостей рослин та відповідно розміщення їх у просторі. Тому одним з критеріїв комплексної оцінки та дендрологічної цінності запропоновано оцінку схеми розміщення рослин у колекціях:

- рослини в колекціях розміщені без урахування їх біологічних та екологічних особливостей – 0 балів;
- рослини в колекціях розміщені з урахуванням біологічних й екологічних особливостей на час створення дендрарію. Однак упродовж періоду існування внаслідок впливу біотичних та абіотичних факторів середовища умови зростання змінилися і не відповідають особливостям рослин на сучасному етапі – 1 бал;
- рослини в колекціях розміщені з урахуванням впливу біологічних та екологічних особливостей середовища на час створення дендрарію. Однак упродовж періоду існування внаслідок біотичних та абіотичних факторів умови зростання змінилися і нині не відповідають особливостям більшості рослин (51-70 %) – 2 бали;
- частина рослин (до 50 %) колекційного фонду нині зростає в умовах, які не відповідають їх біологічним та екологічним особливостям – 3 бали;
- більшість колекцій рослин створені і на час обстеження зростають в умовах, які відповідають їх біологічним та екологічним особливостям, однак наявні рослини (до 10 %), які перебувають у несприятливих для них умовах – 4 бали;
- рослини у колекціях на час створення колекцій парку розміщені з урахуванням їх біологічних та екологічних особливостей й на цей час зростають у відповідних умовах – 5 балів.

Аналіз вікової структури насаджень є важливою складовою частиною комплексної оцінки ландшафтного об'єкта, особливо під час визначення його дендрологічної цінності та характерних особливостей, які визначаються відповідно до напрямів використання (оцінка рівня акліматизації інтродуцентів, створення маточних плантацій, використання як навчальної бази). Повертаючись до основних функцій наведених об'єктів, варто звернути увагу на вікову структуру насаджень, яку можна охарактеризувати як оптимальну для забезпечення їх раціонального використання. Оцінити успішність інтродукції можливо лише після досягнення рослиною репродуктивного віку, що залежить від біологічних особливостей виду, кліматичних умов регіону інтродукції та відмінностей основних кліматичних показників від аналогічних природного ареалу. Для характеристики вікової структури насаджень доцільне використання методики А.Г. Воронова, який виділяв 6 вікових груп у поєднанні з таксаційними класами віку: підріст (1-20 років); напівдорослі (21-40 років); молоді (41-60 років); середньовікові (61-80 років); старіючі (81-100 років); старі (101-120 років). Відповідно найбільш цінними в плані вивчення успішності інтродукції є середньовікові та старіючі насадження. Але наявність молодих екземплярів, особливо

сформованих унаслідок природного поновлення, не можна віднести до негативних наслідків. Отже, значення має не лише вік насаджень, а й співвідношення різних вікових груп рослин у насадженні. Разом із тим вік, в якому рослина переходить у фазу генеративного розвитку, має досить широку амплітуду, яка залежить головним чином від біологічних особливостей рослини. Тому запропоновано оцінити вікову структуру дендрологічних колекцій ландшафтних об'єктів, що мають дендрологічну цінність на основі оцінки особливостей генеративного розвитку рослин на сучасному етапі:

- надається якщо кількість видів рослин, які досягли віку генеративного розвитку, становить менше 5 % – 0 балів;
- кількість видів, які досягли віку генеративного розвитку, становить 6-29 % – 1 бал;
- кількість видів, які досягли віку генеративного розвитку, становить 30-50 % рослин від загальної кількості видового біорізноманіття колекцій – 2 бали;
- віку генеративного розвитку досягла більша частина видів рослин (51-60 %) – 3 бали;
- частка видів рослин, які досягли віку генеративного розвитку, змінюється в межах 61-80 % – 4 бали;
- більшість видів (понад 80 %) колекцій досягли віку генеративного розвитку – 5 балів.

Загальний стан деревних рослин та їх декоративні якості мають надзвичайно важливе значення та залежать від великої кількості факторів, деякі з яких означені вище. Окрім наведених, треба зазначити стійкість до посухи, зимостійкість, стійкість проти шкідників і збудників хвороб, які, зокрема, використані для еколого-естетичної оцінки [6]. Як наслідок, запропоновано оцінити екологічні особливості видового складу насаджень ландшафтного об'єкта, а саме посухостійкість та зимостійкість, окрім цього, доцільним видається проведення оцінки загального стану за загальноприйнятою методикою. Оцінку посухостійкості можна здійснити як з використанням аналізу літературних даних щодо особливостей росту і розвитку деревних рослин, які зростають в парку, так і за допомогою польових методів оцінки посухостійкості, а за потреби – зі застосуванням лабораторних методів. Оцінювання зимостійкості можна провести на основі літературного аналізу або з використанням польових методів. З цією ж метою можна застосувати експериментальні методи, зокрема метод лабораторного заморожування.

Відповідно після отримання результатів необхідно привести їх до числових значень так:

- морозами пошкоджується більше 80 % видів рослин дендрологічних колекцій (середній бал зимостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна, менше 2,5 балів) – 0 балів;
- морозами пошкоджується більшість видів рослин (61-80 %) дендрологічних колекцій (середній бал зимостійкості за методикою М.А. Кохна становить 2,5-2,9 балів) – 1 бал;
- пошкоджень морозами зазнає близько половини (41-60 %) видів колекцій (середній бал зимостійкості за методикою М.А. Кохна – 3,0-3,4 балів) – 2 бали;
- пошкоджень морозами зазнає 31-40 % (середній бал зимостійкості, за методикою М.А. Кохна – 3,5-3,9 балів) – 3 бали;

- морозами пошкоджується від 21 % до 30 % видів рослин, при цьому середній бал зимостійкості насаджень за методикою М.А. Кохна становить 4-4,4 бали – 4 бали;
- переважна більшість рослин (понад 80 %) є цілком зимостійкими в умовах інтродукції (тобто середній бал зимостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна знаходиться в межах 4,5-5 балів) – 5 балів.

Оцінку посухостійкості пропонуємо проводити за таким же принципом з використанням методики М.А. Кохна [8], відповідно результати узагальнити так:

- внаслідок посухи страждає більше 80 % видового різноманіття дендрологічних колекцій (середній бал посухостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна менше 2,5 балів) – 0 балів;
- внаслідок посухи страждає більшість насаджень (61-80 %) видового різноманіття дендрологічних колекцій (середній бал посухостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна – 2,5-2,9 балів) – 1 бал;
- внаслідок посухи страждає близько половини (41-60 %) видового різноманіття дендрологічних колекцій (середній бал посухостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна – 3,0-3,4 балів) – 2 бали;
- внаслідок посухи страждає 31-40 % (середній бал посухостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна – 3,5-3,9 балів) – 3 бали;
- внаслідок посухи страждає від 21 % до 30 %, при цьому середній бал посухостійкості насаджень 4-4,4 бали – 4 бали;
- переважна більшість насаджень (понад 80 %) не страждає від посухи (тобто середній бал посухостійкості, наприклад, за методикою М.А. Кохна змінюється в межах 4,5-5 балів) – 5 балів.

Генеративний розвиток і здатність розмножуватися будь-яким способом має надзвичайно важливе значення під час оцінювання рівня акліматизації інтродуцентів та є одним з критеріїв методик. Зважаючи на це, запропоновано включити оцінку поновлення природним або штучним шляхом до критеріїв комплексної оцінки. Відповідно оцінку за цим критерієм потрібно проводити так:

- поновлення відсутнє у більшості (понад 80 %) видів деревних рослин – 0 балів;
- поновлення відсутнє у більшості (60-80 %) видів деревних рослин – 1 бал;
- поновлення наявне у 40-60 % видів деревних рослин – 2 бали;
- поновлення наявне у 60-80 % видів деревних рослин – 3 бали;
- у більшості видів рослин (80-90 %) відзначено природне поновлення – 4 бали;
- майже у всіх видів рослин (більше 90 %) спостерігається природне поновлення – 5 балів.

Згадані вище екологічні особливості впливають на загальний стан і декоративність насаджень. Остання може визначатися за методиками оцінки насаджень, а також бути представлена як середньоарифметичне значення оцінок індивідуальної декоративності видів та форм дендрологічної колекції, сформованих за однією з існуючих методик [2-6]. Для оцінки декоративності насаджень ландшафтного об'єкта на початковому етапі можна використовувати візуальні спостереження та суб'єктивні враження. Отримані за оцінкою декоративності результати необхідно привести до числових значень так:

- загальну декоративність насаджень можна охарактеризувати як високу у незначній кількості (до 10 %) деревних видів колекції – 0 балів;
- частка деревних видів колекції, загальну декоративність яких можна охарактеризувати як високу, становить 11-20 % – 1 бал;

- частка деревних видів колекції, загальну декоративність яких можна охарактеризувати як високу, становить 21-40 % – 2 бали;
- загальну декоративність насаджень можна охарактеризувати як високу у 41-60 % деревних видів колекції – 3 бали;
- загальну декоративність насаджень можна охарактеризувати як високу у значної кількості (61-80 %) деревних видів колекції – 4 бали;
- загальну декоративність насаджень можна охарактеризувати як високу у більшості (понад 80 %) деревних видів колекції – 5 балів.

Надзвичайно важливе значення для будь-якого виду парку або навіть штучно створеного насадження має систематичний догляд. Відсутність його чи низький рівень утримання є лімітуючим фактором збереженості парку загалом та окремих видів дерев та кущів. Зважаючи на це, згаданий критерій доцільно включити до комплексної оцінки, за такою шкалою:

- відсутність систематичного догляду за насадженнями парку з моменту його заснування – 0 балів;
- наявність догляду за молодими насадженнями (упродовж 5-15 років від часу закладання) – 1 бал;
- наявність догляду за насадженнями упродовж перших 15-25 років від часу закладання – 2 бал;
- наявність догляду за насадженнями упродовж 25-40 років (до настання генеративної фази розвитку більшості дерев та кущів колекції) від часу закладання – 3 бали;
- догляд за насадженнями парку проводився упродовж історії його існування, за виключенням останнього часу (10-15 років) – 4 бали;
- наявність догляду упродовж усього періоду існування – 5 балів.

Після проведених досліджень за зазначеними критеріями оцінки дендрологічної цінності ландшафтні об'єкти можуть бути розподілені на чотири категорії:

- найбільш цінні – 55-45 бали, можуть залучатися для дослідження рівня акліматизації, навчальної бази, а також використання окремих рослин як маточних рослин. Потребують найменшого втручання та виконання робіт, спрямованих на відновлення і популяризацію парку;
- цінні – 44-35 балів, для раціонального використання й збереження яких необхідне здійснення відновлювальних заходів та створення проекту адаптації парку до сучасних умов;
- малоцінні – 34-25 балів, відновлення з метою використання як дендрарію недоцільне, насамперед через значні зміни видового складу деревних колекцій або їх незадовільний стан. Колекційний дендрологічний фонд можливо залучити для вивчення рівня акліматизації окремих інтродуцентів;
- не мають дендрологічної цінності – 24 бали і менше – використання об'єкта як дендрарію на сучасному етапі недоцільне. Економічно вигідна та науково виправдана зміна його функції та адаптації до сучасних умов.

Висновки. Внаслідок проведених досліджень сформовано критерії дендрологічної оцінки та рівня збереженості ландшафтних об'єктів. Загальний бал за наведеними критеріями дає змогу отримати комплексну оцінку, а також характеризує доцільність використання об'єкта відповідно до основних функцій. Важливою характеристикою запропонованого підходу є доцільність проведення оцінювання на різних етапах дослідження (від аналізу літературних даних, архівних матеріалів, натурного обстеження і, навіть, після проведення досліджень рівня акліматизації інтродуцентів), а також використання різних методик

досліджень щодо отримання детальної характеристики окремих елементів паркового середовища.

Література

1. Архитектурная композиция садов и парков / под ред. А.П. Вергунова. – М. : Изд-во "Стройиздат", 1980. – 254 с.
2. Галушко Р.В. Биоморфологические признаки для экологоэстетической оценки парковых сообществ / Р.В. Галушко // Бюллетень Никитского ботанического сада. – 1999. – № 81. – С. 23-27.
3. Маргайлик Г.И. К методике оценки декоративности древесных насаждений / Г.И. Маргайлик, Л.А. Кирильчик // Бюллетень Главного ботанического сада. – 1979. – № 114. – С. 58-60.
4. Курдюк М.Г. К вопросу оценки декоративности парковых насаждений // Сохранение и восстановление старинных парков : сб. науч. тр. / М.Г. Курдюк. – К. : Изд-во "Наука", 1982. – С. 65-68.
5. Гурский А.В. Методы оценки состояний древесных насаждений и прогноз их роста и долговечности / А.В. Гурский // Бюллетень Главного ботанического сада. – 1955. – № 21. – С. 16-24.
6. Кучерявый В.П. Зеленая зона города / В.П. Кучерявый. – К. : Изд-во "Наук. думка", 1981. – 248 с.
7. Кузнецов С.И. Экологичні передумови оптимізації вуличних насаджень Києва / С.И. Кузнецов, Ф.М. Левон, В.Ф. Филиппчик, М.І. Шумик // Питання біоіндикації та екології. – Запоріжжя : Вид-во ЗДУ. – 1998. – Вип. 3. – С. 57-64.
8. Кохно Н.А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине / Н.А. Кохно, М.Г. Курдюк. – К. : Изд-во "Наук. думка", 1994. – 185 с.
9. Уиттекер Э. Математическая обработка результатов наблюдений / Э. Уиттекер, Г. Робинсон. – М. : Изд-во ОНТИ, 1935. – 364 с.
10. Шеннон К. Математическая теория связи / К. Шеннон // Работы по теории информации и кибернетике : сб. науч. тр. – М. : Изд-во Ин-та лит-ры, 1963. – С. 243-332.
11. Лунц Л.Б. Городское зеленое строительство / Л.Б. Лунц. – М. : Изд-во лит-ры по строительству, 1966. – 237 с.

Гатальская Н.В. Методика определения дендрологической ценности и уровня сохранности ландшафтных объектов на примере парков-достопримечательностей садово-паркового искусства на территории Центрально-приднепровской высочинной области

Представлены критерии комплексной оценки современного состояния и определения дендрологической ценности ландшафтных объектов, на примере достопримечательностей садово-паркового искусства Центрально-приднепровской высочинной области. В качестве критериев предложенной методики использованы характеристики основных элементов паркового пространства, оценка их состояния и значение в объемно-пространственной композиции, а также данные, которые являются важными для дендропарков в контексте их возобновления и адаптации на современном этапе.

Ключевые слова: ландшафтные объекты, критерии комплексной оценки, дендрологическая ценность, уровень сохранности.

Hatalska N.V. Dendrological Value and Landscape Objects Preservation Level Definition Method on the Central Highland Area of the Dniper River Territory Park-monuments of Landscape Architecture Example

Modern state comprehensive assessment criteria and landscape objects of dendrological value definition (on the example of Central highland area of Dniper river park-monuments of landscape architecture) are showed. The characteristics of the park space main elements, assessment of their condition, value in the three-dimensional composition and data which are important for the arboretums in the context of the modern stage restoration and adaptation prospects are used as a proposed method criteria.

Keywords: landscape objects, comprehensive assessment criteria, dendrological value, preservation level.